

Koncepcja rozwoju i działania dla Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA 21+
Entwicklungs- und Handlungskonzept für die Euroregion PRO EUROPA VIADRINA 21+
(Stan / Stand 15.10.2021)

Chancen	Szansę
<ul style="list-style-type: none"> • Räumliche Nähe von Metropolen (insb. Berlin, Poznań, Szczecin) • Geografische Lage (u.a. zwischen Metropolen, an europäischen Korridoren, u.a. TEN-T-Netz, EuroVelo) • 2-Gleisigkeit und Elektrifizierung Ostbahn • Erweiterung Kapazitäten von KV-Terminals (Eisenhüttenstadt, Frankfurt (Oder), Fürstenwalde, Gorzów Wlkp., Kostrzyn n.O., Rzepin) • Ansiedlung eines Elektroautoherstellers als Impuls für den Ausbau der Nachhaltigen Mobilität, insbesondere im ländlichen Raum (u.a. Elektrische Fahrzeuge, Hybrider Transport, Wasserstoffbetriebene Fahrzeuge) • Räumliche Nähe von kultureller Vielfalt inmitten Europas • Steigerung Lebensqualität (Wohnen, Arbeit, Mobilität, Erholung, Gesundheit, Bildung, Versorgung) • Ausbau grenzübergreifender Interaktionen insb. im Bildungs-Bereich im Sinne des lebenslangen Lernens, insb. von Kita über Schule bis Hochschule zur Verbesserung fachübergreifender Kompetenzen • Ausbau grenzübergreifender Interaktionen in allen Altersgruppen zur Stärkung interkultureller Kompetenzen und zur Steigerung der Motivation zum Nachbarsprachen-Erwerb • Vervollständigung Nachbarsprachenerwerb von Kita bis Hochschule • Ausbau Zusammenarbeit der Hochschulen mit regionalen Akteuren bei Forschung und Lehre in Auseinandersetzung mit regionalen Fragestellungen, (u.a. neue Fakultät „European New School of Digital Studies am Collegium Polonicum in Słubice) • (pandemiebedingt) wachsendes Interesse an den (touristischen) Angeboten von Erholung, Sport und Tourismus im nahegelegenen ländlichen Raum • (pandemiebedingt) wachsendes Interesse an regionalen Produkten und hieraus erwachendes Potenzial an regionalen Wertschöpfungsketten • gemeinsame Verarbeitung und Vermarktung Regionaler Produkte, benachbarte Metropolen als Absatzgebiet • Nachhaltige Landnutzung (u.a. ökologischer Landbau, Anbau nachwachsender Rohstoffe, Biodiversität der Baumbestände) • Flächendeckende Breitband-Versorgung als Grundlage für innovative Nutzung digitaler Instrumente (u.a. Wissensmanagement, Kulturelle / Touristische / Dienstleistungs-Angebote, Daseinsvorsorge) • Asymmetrie in den Kompetenzen von Partnern, die gemeinsame grenzüberschreitende Projekte realisieren • Ausbau Zusammenarbeit auf strategischer und konzeptioneller Ebene 	<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość przestrzenna metropolii (zwłaszcza Berlin, Poznań, Szczecin) • Położenie geograficzne (m.in. pomiędzy metropoliami, w korytarzach europejskich, m.in. sieć TEN-T, EuroVelo) • dwutorowość i elektryfikacja Kolei Wschodniej • Rozbudowa możliwości terminali transportu kombinowanego (Eisenhüttenstadt, Frankfurt nad Odrą, Fürstenwalde, Gorzów Wlkp., Kostrzyn n.O., Rzepin,) • Powstanie fabryki samochodów elektrycznych jako impuls do rozwoju zrównoważonej mobilności, zwłaszcza na obszarach wiejskich (m.in. pojazdy elektryczne, transport hybrydowy, pojazdy wodorowe) • Przestrzenne sąsiedztwo różnorodności kulturowej w środku Europy • Poprawa jakości życia (mieszkanie, praca, mobilność, rekreacja, zdrowie, edukacja, zaopatrzenie) • Rozszerzenie interakcji transgranicznych, szczególnie w dziedzinie edukacji w sensie uczenia się przez całe życie, zwłaszcza od przedszkola poprzez szkoły aż po uniwersytety, w celu poprawy kompetencji interdyscyplinarnych • Rozszerzenie interakcji transgranicznych we wszystkich grupach wiekowych w celu wzmocnienia kompetencji międzykulturowych i zwiększenia motywacji do nauki języków sąsiednich • Uzupełnienie procesu przyswajania języka sąsiadów od przedszkola do szkoły wyższej • Rozszerzenie współpracy pomiędzy uczelniami i podmiotami regionalnymi w zakresie badań i nauczania w celu rozwiązywania problemów regionalnych (m.in. nowy kierunek "European New School of Digital Studies" w Collegium Polonicum w Słubicach) • (w związku z pandemią) wzrost zainteresowania ofertami (turystycznymi) rekreacji, sportu i turystyki na pobliskich terenach wiejskich • (w związku z pandemią) rosnące zainteresowanie produktami regionalnymi i wynikający z tego potencjał dla regionalnych łańcuchów wartości • Wspólne przetwarzanie, marketing i wprowadzanie na rynek regionalnych produktów, sąsiadujące metropolie jako obszary sprzedaży • Zrównoważone użytkowanie gruntów (m.in. rolnictwo ekologiczne, produkcja surowców odnawialnych, różnorodność biologiczna drzewostanów) • Wszechstronny dostęp do łączny szerokopasmowych jako podstawa innowacyjnego wykorzystania instrumentów cyfrowych (m.in. zarządzanie wiedzą, oferty kulturowe / turystyczne / usługowe, usługi użyteczności publicznej) • Asymetria w kompetencji partnerów realizujących wspólne projekty transgraniczne • Poszerzenie współpracy na poziomie strategicznym i koncepcyjnym

Risiken	Ryzyka
<ul style="list-style-type: none"> • Demografischer Wandel (u.a. Geburtenrückgang; Abwanderung erwerbsfähiger Bevölkerung; Zunahme Anteil Senioren) • Zunahme Nachwuchs- und Fachkräftemangel (Daseinsvorsorge, Produktion, Dienstleistung) • Räumliche Nähe zu Metropolen • Sinkende Attraktivität von Hochschulen • Sinkende Attraktivität von (Handwerks-) Berufen • Abwanderung von Fachkräften (u.a. aufgrund geringer Attraktivität von Arbeitsplatz-Angeboten, Lebensqualität) • Ansiedlung Elektroautohersteller verstärkt regionalen Wettbewerb um Fachkräfte • Ausschluss von (älteren) Bevölkerungsgruppen vom modernen gesellschaftlichen Leben im Fall von Digitalisierung ohne Gewährleistung ihrer Teilhabe • Verunsicherung in der Bevölkerung im Hinblick auf qualitativ hochwertige und in der gesamten Region nicht ausreichend gleichwertigen Zugang zur Daseinsvorsorge (u.a. Gesundheit, Schule, ÖPNV) und Sicherstellung der Sicherheit (Polizei, Justiz, Rettungswesen, Brand-/Katastrophenschutz) • grenzübergreifendes Verkehrsnetz an Kapazitätsgrenze (insb. RE1 und A2/A12 - angesichts Zunahme Individual- und Güter-Verkehr, pandemiebedingter Grenzsicherungen und bei Verlagerung von Güterverkehr von Straße auf Schiene) • Flächenkonkurrenz / Nutzungskonflikte zwischen Gewerbe, Verkehr, Landwirtschaft, Energieerzeugung, Tourismus, Natur- und Umweltschutz • Folgen des Klimawandels (insb. auf Landschafts-Wasserhaushalt, Schiffbarkeit der Oder, Vegetation bzw. Gesundheit des Menschen) • Gefahr von Extrem-Wetter-, Brand- und Hochwasserereignissen • Defizitäre öffentliche (kommunale) Haushalte • Eigenkapitalschwäche von Akteuren, die grenzübergreifende Projekte realisieren (u.a. in Hinblick auf (Vor-) Finanzierung von Projekten) • Gefährdung des bottom-up-Ansatzes • (Pandemie-bedingte) Grenzsicherungen • Vernachlässigung der Bedarfe der (aus nationaler Sicht) „peripheren“ Grenzräume im Hinblick auf staatliche Investitionen bzw. auf grenzübergreifend abgestimmte / harmonisierte administrative Regelungen (z.B. bei Pandemien) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany demograficzne (m.in. spadek liczby urodzeń; emigracja ludności w wieku produkcyjnym; wzrost odsetka osób starszych) • Zwiększony niedobór młodych ludzi i wykwalifikowanych pracowników (usługi użyteczności publicznej, produkcja, usługi) • Przestrzenna bliskość metropoli • Malejąca atrakcyjność uczelni • Malejąca atrakcyjność zawodów (m.in. rzemieślniczych) • Emigracja wykwalifikowanych pracowników (m.in. z powodu niskiej atrakcyjności ofert pracy, jakości życia) • Osiedlenie producenta samochodów elektrycznych wzmacnia regionalną konkurencję o wykwalifikowanych pracowników • Wykluczenie (starszych) grup ludności z nowoczesnego życia społecznego w przypadku cyfryzacji bez zagwarantowania im uczestnictwa • Niepewność zapewnienia dla mieszkańców całego regionu dostępu do wysokiej jakości usług publicznych (m.in. opieki zdrowotnej, szkół, transportu publicznego) oraz zapewnienie bezpieczeństwa (policja, sądownictwo, służby ratownicze, ochrona przeciwpożarowa/kontrola katastrof) • Transgraniczna sieć transportowa na granicy przepustowości (szczególnie RE1 i A2/A12 - w związku ze wzrostem ruchu indywidualnego i towarowego, zamknięciem granic w związku z pandemią oraz przeniesieniem ruchu towarowego z dróg na kolej) • Konkurencja o tereny / konflikty użytkowania pomiędzy przemysłem, transportem, rolnictwem, produkcją energii, turystyką, ochroną przyrody i środowiska • Konsekwencje zmian klimatycznych (w szczególności dla krajobrazu, bilansu wodnego, żeglowności Odry, roślinności, bądź zdrowia ludzi) • Niebezpieczeństwo wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych, pożarów i powodzi • Niewystarczające budżety publiczne (gminne) • Słabość kapitałowa podmiotów realizujących projekty transgraniczne (np. w odniesieniu do prefinansowania/ finansowania projektów) • Zagrożenia dla podejścia oddolnego • (związane z pandemią) zamknięcie granic • Zaniedbanie potrzeb (z krajowego punktu widzenia) "peryferyjnych" obszarów przygranicznych w zakresie inwestycji państwowych lub transgranicznie skoordynowanych / zharmonizowanych regulacji administracyjnych (np. w przypadku pandemii)

Stärken	Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Weitgehend funktionsfähiges Siedlungs- und Verkehrsnetz • International bedeutende Naturlandschaften (u.a. National-Parks, Natur- / Landschaftsschutz-Parks; großflächige Natura-2000- / Vogelschutz-Gebiete; grenzübergreifender Biotopverbund: Wildtierkorridore, Vogelzug, Kontinuität der Wanderwege für die Fischfauna (z.B. von Oder, Wartha, Neiße) • Ganzjährig attraktive und vielfältige Landschaften (Erholung, Tourismus, Lebensqualität) • überregional bekannte Standorte in den Bereichen (Landschafts-) Architektur, Geschichte, Kunst, Kultur und Sport • Grenzübergreifend aktive Kultur- und Kreativ-Szene • Erfahrungen der Bevölkerung über das Leben im Grenzraum • Angesichts Historie bemerkenswerte Offenheit und vertrauensvolles Verhältnis der Einwohner gegenüber den Nachbarn • Alljährlich zahlreiche und thematisch vielfältige Begegnungsveranstaltungen aller Altersgruppen • Internationale Ausrichtung sowie ein hohes Niveau der wissenschaftlichen Einrichtungen, Fachhochschulen und Universitäten • Collegium Polonicum als gemeinsame Einrichtung der AUM Poznań und der EUV Frankfurt (Oder) • International ausgerichtete Unternehmen (Produktion, Tourismus, Logistik / Handel, Dienstleistung) • Erfahrungen und Know-How in Energiegewinnung aus Erneuerbaren Quellen (Wind, Sonne, Geothermie, Wasser, Biomasse) • Erfahrungen und Know-How in der grenzübergreifenden Zusammenarbeit (u.a. zahlreiche Partnerschaften zwischen Kommunen, Schulen, Kitas, Kammern und sonstigen Interessenvertretungen; Anerkennung von Berufsabschlüssen; Online-Portal für Vergleich von Berufsbildern, Interkulturelle und Sprachkompetenz) • Kompetenz, Flexibilität und Mobilität in erwerbfähiger Bevölkerung • rege Vereinstätigkeit und aktives Ehrenamt • 3 Jahrzehnte Erfahrungen der Zusammenarbeit und bewährte Strukturen der Euroregion (u.a. die Zusammenarbeit der Geschäftsstellen, die Treffen von Vorständen, der Mitglieder, der Euroregionaler Arbeit Gruppe, sowie diversen Expertengruppen) 	<ul style="list-style-type: none"> • W значным stopniu funkcjonalna sieć osadnicza i transportowa • Krajobrazy naturalne o znaczeniu międzynarodowym (m.in. parki narodowe, parki ochrony przyrody/krajobrazu; duże obszary Natura 2000/obszary ochrony ptaków; transgraniczna sieć biotopów: korytarze dzikiej przyrody, migracje ptaków, ciągłość dróg migracji dla fauny rybnej (np. Odry, Warty, Nisy) • Całorocznie atrakcyjne i zróżnicowane krajobrazy (rekreacja, turystyka, jakość życia) • Ponadregionalnie znane miejsca w dziedzinie architektury (krajobrazu), historii, sztuki, kultury i sportu • Transgranicznie aktywna scena kulturowa i twórcza • Doświadczenia ludności na temat życia w regionie przygranicznym • W świetle historii, szczególna otwartość i nastawienie względem siebie mieszkańców po obu stron granicy • Całorocznie liczne i zróżnicowane tematycznie spotkania dla wszystkich grup wiekowych • Międzynarodowe ukierunkowanie jak i również wysoki poziom instytucji naukowych, szkół wyższych i uniwersytetów • Collegium Polonicum jako instytucja wspólna AUM Poznań i EUV Frankfurt nad Odrą • Przedsiębiorstwa zorientowane na działalność międzynarodową (produkcja, turystyka, logistyka/handel, usługi) • Doświadczenie i know-how w produkcji energii ze źródeł odnawialnych (wiatr, słońce, energia geotermalna, woda, biomasa) • Doświadczenie i know-how w zakresie współpracy transgranicznej (m.in. liczne partnerstwa między gminami, szkołami, przedszkolami, izbami i innymi grupami interesów; uznawanie kwalifikacji zawodowych; portal internetowy do porównywania profili zawodowych, umiejętności międzykulturowych i językowych) • Kompetencje, elastyczność i mobilność w populacji zdolnej do zatrudnienia • Ożywiona działalność stowarzyszeń i aktywny wolontariat • 3 dekady doświadczenia we współpracy i sprawdzonych strukturach Euroregionu (m.in. współpraca biur, spotkania zarządów, członków, Euroregionalnej Grupy Roboczej, jak i różnorodnych grup eksperckich)

Schwächen	Stabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Nicht ausreichend ausgebaute Verkehrs-Infrastruktur, mit nicht zufriedenstellender Qualität, sowie geringe Attraktivität der Verkehrsangebote (u.a. Verbindungen zwischen Siedlungen und Umland, Oderquerungen, umweltverträgliche Erschließung Natur- und Kultur-Erbe-Stätten) • Nicht ausreichende Entwicklung, Qualität sowie Ausstattung der Infrastruktur für Daseinsvorsorge (u.a. Kitas, Schulen, Berufsschulen, Begegnungszentren, ÖPNV, Gesundheitseinrichtungen) • Asymmetrie in den Kompetenzen in diversen Bereichen des öffentlichen Lebens (u.a. Instandhaltung Infrastruktur, Bildung / Ausbildung; Raumplanung; Rettungsdienst; Pandemie; Tierseuchen-Bekämpfung) • Diskontinuität in grenzübergreifender Zusammenarbeit (u.a. durch Personalfluktuatoin, Projektabhängigkeit / Finanzierungsdefizite) • Mangel an personellen, sächlichen, finanziellen Ressourcen zum Ausbau grenzübergreifender Interaktionen (z.B. Aufbau neuer Partnerschaften zwischen Kommunen bzw. Bildungseinrichtungen; Kontinuierliche Erhebung und Analyse raumplanerischer Daten als Grundlage für Ableitung von grenzübergreifenden Strategien) • Defizite im gemeinsamen grenzüberschreitenden Standortmarketing • im ländlichen Raum wenig Arbeitsplatzangebote, ungünstige Altersstruktur, mangelnde Interkulturelle Kompetenzen und Sprachkenntnisse 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura komunikacyjna, z niezadawalającą jakością oraz niską atrakcyjnością ofert transportowych (m.in. połączenia między osadami i otoczeniem, przeprawy przez Odrę, w zgodzie ze środowiskiem, udostępnienie terenów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego) • Niedostateczny rozwój, jakość i wyposażenie infrastruktury dla usług publicznych (m.in. przedszkola, szkoły, szkoły zawodowe, centra spotkań, miejscowa publiczna komunikacja zbiorowa, placówki ochrony zdrowia). • Asymetria kompetencji pomiędzy instytucjami publicznymi (m.in. utrzymanie infrastruktury, edukacja/szkolenia; planowanie przestrzenne; służby ratownicze; pandemia; kontrola chorób zwierząt) • Brak ciągłości we współpracy transgranicznej (m.in. z powodu fluktuacji kadr, zależności od projektu/braków w finansowaniu) • Brak zasobów ludzkich, materialnych i finansowych dla rozwoju interakcji transgranicznych (np. tworzenie nowych partnerstw między gminami lub instytucjami edukacyjnymi; ciągłe gromadzenie i analiza danych z zakresu planowania przestrzennego jako podstawa do tworzenia strategii transgranicznych) • Deficyty we wspólnym transgranicznym marketingu lokalizacyjnym • Mało ofert pracy na obszarach wiejskich, niekorzystna struktura wiekowa, brak kompetencji międzykulturowych i znajomości języków obcych

Gorzów Wielkopolski / Frankfurt (Oder), 15.10.2021